

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВОГО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (33)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (33)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 3 від 25 лютого 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 1(33). – 155с.

З М І С Т

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

РОМАНЕНКО В.В <i>Англійський фольклор як засіб формування соціокультурної компетентності школярів та студентів на різних етапах вивчення іноземної мови.</i>	13
ШЕРШУН Г.В <i>Безпека життєдіяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього фахівця.....</i>	17
ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., MARTINIYOK B.M., ДМИТРИШИН Д.О <i>Формування фізичної культури особистості – основна педагогічна функція фізичної культури</i>	21
БУГА О.І <i>Діджиталізація педагогічної освіти освітнього процесу в закладах вищої освіти.....</i>	26
АВТУХОВ С.Л. <i>Фахова музична підготовка</i>	30
ЗАВАЛЬНЮК Я.М <i>Lexikologie, ihre aufteilung</i>	33
ГОРБАТА Л.Ф., ГУЛЯС Н.М <i>Позакласне життя та діяльність наукового обласного ліцею-інтернату.....</i>	39
КОРОЛЬ Т.І. <i>Формування навичок мислення вищого рівня на уроках англійської мови.....</i>	42
КРОПИВНИЦЬКА Г.М., ЛАГОЛА І.М. <i>Використання технологій інтерактивного навчання на уроках літературного читання під час вивчення творів різних жанрів (на прикладі творчості Т.Шевченка).....</i>	49
СЛОБОДЯНЮК В.Ю. <i>Особливості роботи з інтерактивними посібниками на заняттях з німецької мови</i>	54
ГОРБАТА Л.Ф. <i>Складові компоненти здорового способу життя старшокласників</i>	58
ЦАРИК А.П., ДМИТРИШИН Д.О. <i>Орієнтація оздоровчих видів гімнастики в систему фізичного виховання школярів</i>	61
ЯКОВЛІВА О. П <i>Формування когнітивної діяльності учнів початкової школи у процесі ігрової терапії.....</i>	66

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

КЛИМЕНКО О.Ф <i>Теоретико-методологічне обґрунтування поняття сталого розвитку</i>	70
САВЧЕНКО О.С <i>Особливості копінг-поведінки творчої особистості</i>	73

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М. Використання технологій критичного мислення на уроках літературного читання як засобу формування мовної особистості молодшого школяра.....	75
ЯРМОЛЕНКО М.П. Експериментальне дослідження креативності підлітків	80
КОВАЦЕНКО Г.В Розвиток образного мислення студентів на заняттях з фортепіано	85
ПЛОТИЦЬКА Ю.П Ефективна комунікація як засіб виробництва знання	89
ФЕДОРЧУК С.Ф Проблеми духовного розвитку особистості у контексті сучасних культурних умов	92
ОСАДЧУК А.С Вчинення правопорушень студентами	94

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

СВИНАРЧУК В.М Сценарій військово-спортивного свята «Козацькі ігри патріотів»	97
ДИМІНСЬКА В.К., ПЕКУРАРУ Л.Г Музика об'єднує світ	104
МАРЦЕНЮК В.М Виховна година «Я – дитина і маю права».....	109
ДИМІНСЬКА В.К ПЕКУРАРУ Л.Г. Про що може розповісти сонатна форма	116
МАЗУР Т.А., БЕРЕЖАНСЬКА О.Ю. «О слово рідне, хто без тебе я?»	120
КАСІЯНЕНКО О.М Оформлення реквізитів: вимоги та правила План–конспект заняття.....	131
КИСЕЛЕВ Д.Л Из эпистолярного обзора возрождения: Данте и Шекспир..	139
КУШКО І.С. Розробка уроку: Державотворчий процес періоду директорії....	142
ПРИСЯЖНЮК Д.С Спорт у Вінниці на початку ХХ століття.....	149
КЛАПКО С.В. Тематичні обрії Шевченкової поезії	152
ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «Вісник науково-методичних досліджень «Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	156

4. Царенко Н.В. Как понять своего ребенка. Поколение Z и другие. / Н.В. Царенко - Ростов н/Д.: Феникс, 2014, - 187 с.

САВЧЕНКО О.С., магістрантка КЗВО
«Вінницька академія неперервної освіти»

ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Вступ. Творчість талановитих людей завжди емоційна. Вона потребує витрат як поверхневих, так і глибинних адаптаційних резервів організму. Актуальність аналізу захисних механізмів психіки та копінг-поведінки дозволяє нам визначити їх роль у особистісній детермінації творчої діяльності особистості.

Проблема розвитку творчої особистості ставала предметом пильного розгляду та вивчення переважно гуманістичної та екзистенційної психології (К. Гольдштейн, А. Маслоу, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.). Про складний життєвий шлях творчих особистостей наголошують Е. Кречмер, Л.В. Яновська та ін. Водночас, проблема копінг-поведінки та механізмів захисту творчої особистості залишається маловивченою.

Мета визначення особливостей психологічних захистів та копінг-поведінки творчої особистості.

Матеріали і методи. Використані тестування (опитувальник «Індекс життєвого стилю» (діагностика типології психологічних захистів (Р. Плутчик в адаптації Л.І. Вассермана, О.Ф. Єришева, О.Б. Клубової і ін.)), Опитувальник травматичного стресу І.О. Котенева); методи математичної статистики (описова статистика, кореляційний аналіз, математико-статистичні критерії (φ*-критерій кутового перетворення Фішера

для порівняння показників вибірок та виявлення значущих зсувів у досліджуваних ознаках). Емпіричне дослідження проводилися на базі художньої студії для дорослих Міського палацу мистецтв «Зоря», танцювальної студії «Балеро-Данс», Вінницького училища культури і мистецтв ім. М.Д. Леонтовича. На різних етапах дослідженням було охоплено 80 осіб.

Результати і обговорення. Аналіз захисних механізмів психіки дозволяє нам визначити їх роль у особистісній детермінації творчої діяльності особистості. Встановлено, що домінуючими в творчореалізованих осіб є механізми заперечення (55 %), регресії (45 %), компенсації (42,5 %) та заміщення (42,5 %). Інтелектуалізація, як механізм захисту, в складі якого автори методики заклали складову сублімації на високому рівні проявляється у 17,5 % досліджуваних даної групи.

Заперечення – інфантильний механізм захисту, що виявляється у потребі індивіда звертати увагу оточення на себе через символічні засоби, наприклад власні твори, поведінку, проте, будь-які негативні аспекти зворотного зв'язку блокуються на стадії сприймання. Для осіб з вираженим механізмом захисту заперечення властива демонстративна акцентуація характеру.

Яскравою рисою осіб з провідним механізмом захисту регресія є інфантильність, дитячість поведінки. Регресія розвивається на стримування індивідом почуття невпевненості в собі і страху невдачі, пов'язаним із проявами ініціативи. У кластер регресії входить механізм рухової активності, що передбачає мимовільні іррелевантні дії для зняття напруги. На нашу думку, творча діяльність може слугувати соціалізованою формою для такої поведінки, а оточенням оцінюватися як самотній стиль, дивакуватість.

Заміщення виникає внаслідок стримування гніву на референтного іншого, спрямовує його на себе, на слабшого або ж на неживий предмет, наприклад, матеріал (глину, камінь, метал тощо).

Компенсація самий пізній в онтогенезі механізм захисту, що з'являється для стримування суму з приводу реальної чи удаваної втрати, меншовартості. Заміна даного дефіциту здійснюється через механізми надкомпенсації, ідентифікації та фантазії, які є автентичними для творчої діяльності.

Розподіл механізмів захисту у загалу творчих осіб показав превалювання заперечення як механізму психологічного захисту (у 62,5 % високий рівень), що блокує критичність оцінок оточення. Іншими домінантними механізмами захисту є заміщення (40 %) та витіснення (35 %). Інтелектуалізація на високому рівні представлено у кожного п'ятого з загальної вибірки досліджуваних.

Так, витіснення або ж придушення виникає внаслідок подолання почуття страху перед агресором. Реальність викривлюється під дією механізмів

ізоляції (дистанціювання, дереалізації, деперсоналізації) та інтроєкції. Творчість допомагає за даних умов ухилятися від травмуючої реальності та створювати власний світ образів.

Найбільші розбіжності у вибірках ми спостерігаємо за механізмами регресії (на 17,5 % вибірка творчореалізованих осіб перевищує загал) і витіснення (на 17,5 % вибірка загалу перевищує вибірку реалізованих у творчих професіях). Розбіжності за вказаними механізмами захисту за критерієм кутового перетворення Фішера є статистично значущими (витіснення – $\phi^*=1,8$; $p \leq 0,05$ та регресія – $\phi^*=1,64$; $p \leq 0,05$).

Творчореалізовані особи також переважають за механізмом компенсації вибірку загалу на 12,5 % ($\phi^*=1,167$), проте, поступаються їй на 7,5 % за механізмом заперечення ($\phi^*=0,68$).

Відображення дії механізмів захисту ми знаходимо в аналізі копінг-поведінки творчих осіб у подоланні травмуючого стресу (за опитувальником І.О. Котенєва). Порівняльний аналіз результатів опитувальника вказує на незначні відмінності копінг-поведінки творчореалізованих осіб та загалу. Проте, варто вказати, що в травмуючих ситуаціях творчі особи, що реалізуються в творчих професіях реагують більш гостро. Це виражається у зростанні тривоги, а відповідно недовірливого, надпильного ставлення до оточення, імпульсивній агресивності, порушенні саморегуляції (когнітивних процесів) тощо. Водночас, творчі особи оптимістично налаштовані на подолання життєвих труднощів.

Творчий загал осіб переважно реагують мобілізацією власних зусиль, надпильністю та обережністю. Так само,

як творчореалізовані особи вони вірять у позитивне завершення життєвих негараздів.

Порівняльний аналіз копінг-поведінки обох вибірок показав вищі показники за шкалами «перебільшене реагування», «порушення концентрації уваги та пам'яті» у вибірці творчореалізованих осіб. Указані типи реакцій вказують на розгубленість та певну дезадаптованість цих осіб у ситуаціях травмуючого стресу. Досліджувані загалом схильні більше посилювати контроль за ситуацією, що проявляється у надпильності, проте, через витіснення та придушення власних переживань мають розлади сну та тривожні сновидіння.

Висновки. Подолання внутрішньоособистісного конфлікту між

несвідомими та усвідомлюваними, вітальними та моральними конструктами не завжди здійснюється творчою особистістю конструктивно. Для зменшення напруження від дії конфлікту особистістю несвідомо застосовуються механізми психічного захисту. Реалізованим у творчих професіях особам властиві складні інфантильні захисні механізми заперечення та регресії, з поступовим приєднанням компенсації. Загалом творчих осіб – заперечення, заміщення і витіснення. Рушійною силою творчої діяльності виступає напруження, що виникає як внутрішньоособистісний конфлікт, яке трансформується в творчий продукт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Маслоу, А. (2008), *Мотивация и личность* / Абрахам Маслоу, "Рефл-бук", М., "Ваклер", К., 259 с.
2. Титаренко, Т.М. (2003), *Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності* / Т.М. Титаренко, Либідь, К., 376 с.
3. Яновська, Л.В. (2005), Дослідження динаміки здатності до життєтворчості особистості дорослого віку, *Творчий потенціал особистості: проблеми розвитку та реалізації: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* / За ред. О.Б.Терешини, П.Ю.Липського, ЕКМО, К., С.132-135.

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М.,
спеціалісти вищої категорії, КЗЛОР
«Бродівський педагогічний коледж
імені М. Шашкевича»

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Постановка проблеми. Освітній процес, у якому поєднуються накопичення знань і процес пізнання навколишнього світу, творить людину, яка вміє співпрацювати, співчувати, розуміти свою причетність до того, що